

INNOVATION FÖR TILLVÄXT – från ord till handling

Nyckeln till Sveriges framtida välstånd heter förnyelse – innovation. Innovation för tillväxt vill genom konkreta förslag och bred dialog bidra till att öka Sveriges innovationskraft. Så kan Sverige bli världens mest attraktiva land att bo och leva i.

I många länder sker idag en kraftsamling kring innovation. Innovation är en viktig del av lösningarna på de stora samhällsutmaningar som världen står inför, inte minst i en situation präglad av ekonomisk kris och bristande förtroende för den politiska inriktningen i Europa och USA. Genom innovationsstrategier vill länderna förstärka sina komparativa fördelar för att möta dessa utmaningar. Samtidigt skapas goda generella förutsättningar för en gynnsam utveckling av näringslivet och det övriga samhället.

Den svenska statens innovationspolitiska satsningar har under de senaste decennierna varit blygsamma. Men regeringens innovationsstrategi som ska presenteras 2012 väcker förhoppningar. Sverige behöver en långsiktig och blocköverskridande politik med bred förankring för att stärka förutsättningarna för innovation.

Vi menar att det politiska ledarskapets uppgift är att presentera en vision och en strategi för innovation som innebär tillväxt, god sysselsättning och ett inkluderande samhälle. Innovation för tillväxt bidrar till detta arbete genom att både föreslå konkreta förslag och en nationell kraftsamling kring innovation.

Globaliseringsrådets arbete som slutrapporterades i maj 2009 har varit en viktig utgångspunkt för vårt arbete. I en process på nationell och regional nivå har en rad konkreta förslag tagits fram som ett första steg för ett bättre innovationsklimat. Individer från många delar av samhället, inte minst näringslivet, har engagerat sig.

Innovationsplan Sverige är en sammanfattning av de arbetsprocesser och förslag Innovation för tillväxt utvecklat i syfte att stödja innovationsutvecklingen i Sverige. Det glädjer oss att det politiska systemet och myndigheter uppmärksammat vårt arbete och påbörjat genomförandet av flera av våra förslag.

Processen har präglats av dialog och aktiviteter. Femton regioner/län har varit engagerade i den Regionala dialogen. Inom den Nationella dialogen har vi genomfört möten med riksdags- och ungdomspolitik, politiker och tjänstemän i Regeringskansliet, unga innovatörer och representanter från näringslivet. Åtta arbetsgrupper har utarbetat konkreta förslag för att stärka innovation inom utvalda områden. Idé- och analysgrupper har kompletterat deras arbete. Förslag och analyser har granskats av ett Vetenskapligt råd. Ett Förtroenderåd, med representanter för 35 organisationer och myndigheter har löpande gett värdefulla inspel under arbetet med Innovation för tillväxt.

Ett mycket stort antal personer har bidragit till Innovation för tillväxt. Vi vill framföra ett varmt tack för det starka engagemang som vi mött. Vi är övertygade om att vi tillsammans kan bidra till en ökad innovationskraft för Sverige. Arbetet har bara börjat!!

PROJEKTETS STYRGRUPP

Marcus Wallenberg, styrgruppsordförande och ordförande SEB, **Kristina Alsér**, landshövding Kronobergs län, **Lars Backsell**, ordförande Recipharm, **Pontus Braunerhjelm**, vd Entreprenörskapsforum, **Charlotte Brogren**, gd Vinnova, **Anders Ekblom**, global utvecklingschef AstraZeneca, **Johan Hernmarck**, ordförande Provider Venture Partners, **Christina Lugnet**, gd Tillväxtverket, **Annika Lundius**, vice vd Svenskt Näringsliv, **Stefan Löfven**, förbundsordförande IF Metall, **Björn O. Nilsson**, vd Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, **Göran Sandberg**, rektor Umeå universitet och **Melker Schörling**, ordförande MSAB.

MER INFORMATION

Läs mer om projektet på: www.iva.se/innovation
Läs mer på bloggen: www.innovationfortillvaxt.se

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, är en fristående akademi som till nytta för samhället främjar tekniska och ekonomiska vetenskaper samt näringslivets utveckling.

INNOVATION

Med innovation menar vi att kunskap omsätts till nya värden. Det handlar om att utveckla produkter, tjänster och organisationer i såväl privat som offentlig verksamhet. Det kan gälla allt från industrirobotar, betalningssystem och energieffektivisering till ledarskap, affärsmodeller och hälsovård.

INNOVATIONSPLAN SVERIGE

– underlag till en svensk
innovationsstrategi

Sammanfattning

KUNGL. INGENJÖRSVETENSKAPSAKADEMIEN

i samarbete med

INNOVATION
FÖR TILLVÄXT

MED MÅLET ATT ÖKA SVERIGES INNOVATIONSKRAFT

Ökad global konkurrens, miljöutmaningar, snabba tekniskiften, förändringar av de finansiella marknaderna samt en växande och åldrande befolkning gör att världen står inför stora utmaningar.

Sverige är idag ett av världens mest konkurrenskraftiga länder med god ekonomisk tillväxt och en statsbudget i balans. Men Sverige är också ett litet land med endast 9,5 miljoner invånare. Vi är starkt beroende av omvärlden, inte minst genom att utrikeshandeln är lika stor som Sveriges bruttonationalprodukt (BNP).

Framväxande ekonomier förändrar balansen i världsekonomin. Samtidigt som USA och Europa har tillväxtproblem, växer ekonomierna i främst Asien snabbt. Därmed skapas nya konkurrensförhållanden på de globala marknaderna. Detta ställer stora krav på företag att ständigt öka sin produktivitet och innovationsförmåga. Att svenska företag lyckas med denna uppgift är en grundförutsättning för fler välbetalda jobb i Sverige, vilket i sin tur utvecklar Sveriges framtida välbefinnande.

Sverige har idag det största antalet storföretag per capita i världen. Dessa kommer att vara mycket viktiga även i framtiden. För att storföretagen ska växa krävs att de kan fortsätta förnya sig och får fortsatt goda förutsättningar för utveckling i Sverige. Men vi kan inte förlita oss på att de befintliga storföretagen ska stå för en ökning av sysselsättningen. Det krävs att också konkurrenskraften hos landets små och medelstora företag (SME) stärks, så att tillräckligt många av dessa blir storföretag i framtiden.

Sverige har ett högt tekniskt kunnande och en välutbildad arbetskraft. Vi satsar mycket på forskning. Men detta leder till alltför få nya jobb och företag. Idag startas det dessutom få nya företag med tillväxtambitioner i Sverige. Och de som finns växer inte tillräckligt.

VÅR VISION FÖR ETT INNOVATIVT SVERIGE ÄR:

Skapa Sveriges framtida välbefinnande med kunskapsintensiva företag och arbeten. Ständig förnyelse och innovation gör Sverige till världens mest attraktiva land att bo och verka i.

VÅRA ÖVERGRIPANDE FÖRSLAG FÖR ATT FÖRVERKLIGA VISIONEN ÄR:

- Visa ett engagerat, starkt och tydligt politiskt ledarskap för innovation och tillväxt.
- Driv en blocköverskridande innovationspolitik med förankring i alla departement.
- Skapa en kultur med värderingar som stimulerar förnyelse och risktagande.
- Stärk incitament för innovation i befintligt näringsliv och i offentliga organisationer, men också för individen.
- Skapa de bästa långsiktiga förutsättningarna och spelreglerna för företagande, entreprenörskap och tillväxt i såväl stora som små, nya som gamla, företag.
- Stärk produktivitet och internationell konkurrenskraft genom att öka kunskapsinnehållet i varor och tjänster.
- Se affärsmöjligheterna i de globala utmaningarna.

Detta är utgångspunkten för ett antal konkreta förslag inom olika delar av innovationssystemet. Dessa är inte heltäckande. Viktiga och breda områden som inte behandlats av Innovation för tillväxt är till exempel infrastruktur, arbetsmarknadens spelregler, generella förändringar av skattesystemet samt alla aspekter kring andra regelverk för företagande. Men de förslag som presenteras har prioriterats eftersom vi bedömer att de är både viktiga och möjliga att genomföra idag, i de flesta fall inom nuvarande system.

Goda generella förutsättningar för företagande är basen för innovation. Men det behövs också specifika åtgärder. Våra förslag är främst riktade åtgärder för att få till stånd ett bättre innovationsklimat. Tanken är att presentera idéer

till innovation som kan vara en grund för politiskt genomförande. Innovation för tillväxt kommer också att presentera ett Innovationspolitiskt ramverk för att ytterligare stödja utveckling och genomförande av en nationell innovationsstrategi för Sverige.

De flesta av förslagen kan genomföras genom omfördelning av befintliga resurser, till exempel förkommersiell upphandling inom den offentliga sektorn, informationsinsatser för att underlätta studenters val av framtida utbildning eller förslagen som ska leda till en effektivare statlig förvaltning. Några förslag behöver nya medel. Enligt förslaget om en ny typ av venture capital-fonder investerar staten 5 miljarder kronor, förutsatt att privata investerare satsar lika mycket. Kostnader för förslagen för att stimulera FoU-satsningar i små och medelstora företag beräknas (för skattavräkningen för privatpersoner och företag) till 2,6 miljarder kronor årligen på kort sikt, och till 1,5 miljarder årligen på längre sikt.

Ambitionen är att förslagen inte ska öka regleringsbördan, den bör istället minskas framöver. Förslagen bör också genomföras så att man inte bara adderar nya lösningar, utan framförallt ersätter gamla.

Att utveckla ett innovativt Sverige är ett mycket långsiktigt arbete. Genomförda åtgärder bör fortlöpande utvärderas för att vid behov utvecklas eller avslutas. Därför föreslår vi att ett oberoende Innovationspolitiskt råd inrättas, i analogi med det Finanspolitiska rådet. Det Innovationspolitiska rådets huvudsakliga uppgift bör vara att göra en årlig översyn av att innovationspolitiska mål uppnås.

FÖRSLAGEN FRÅN INNOVATION FÖR TILLVÄXT I KORTHET

Universitet och högskola är en självklar samverkans- och samarbetspartner i kunskapstriangeln – utbildning, forskning och innovation – och kan därmed bidra till ett framtida innovationskompetent ekosystem. Vi lämnar förslag för att stärka incitamenten för Sveriges universitet och högskolor att professionalisera sina innovationssystem och öka samverkan med andra aktörer:

- Stimulera till en fullt utbyggd kunskapstriangel.
- Ge universiteten möjlighet att helt äga och utveckla sina innovationsprocesser. Ett universitet måste ha möjlighet att profilera sitt innovationssystem utifrån akademisk profil, regional samverkan och näringslivssamarbeten. Låt lärosätena konkurrera om medel för samverkan.

LÄS MER:

Alla förslag finns redovisade i detalj i separata publikationer från varje arbetsgrupp inom projektet: www.iva.se/innovation

Kompetensförsörjning. I Sverige måste innovativa företags behov av kompetenta medarbetare mötas med välutbildade och kreativa individer som får möjlighet att ta ansvar för sitt livslånga lärande. Vi föreslår åtgärder som ska leda till:

- Effektivare matchning mellan utbildningsutbud och arbetsmarknadens efterfrågan på kompetens.
- Ett tydligare investeringsperspektiv på utbildning.

Skatter. Ett skattesystem som stimulerar innovation behöver generellt hantera två aspekter: risk och soliditet. Generella åtgärder i detta avseende presenteras inte, utan vi lämnar specifika förslag inom tre områden:

- Nya avdragsmöjligheter, såsom riskkapitalavdrag samt avdrag för FoU.
- Förenklingar inom rådande skattesystem, som i fallet med expertskatten.
- Regelförändringar, så att den som utöver kapital investerar tid, och därmed kompetens, i ett företag, inte missgynnas.

Kapital, kompetens och kontakter för företag. Det lönar sig att satsa på innovativa företag. Dessa växer snabbare i omsättning och antal sysselsatta. Lönsamhetsutvecklingen är bättre, de internationella samarbetena mer omfattande och framgångarna på exportmarknaderna större.

Våra förslag ska både underlätta för svenska storföretag att utvecklas och samtidigt stärka SMEs konkurrenskraft genom att:

- Öka tillgången till riskkapital i tidiga skeden i form av "kompetent kapital", det vill säga investerare som bidrar med såväl finansiella medel som erfarenheter, kunskaper, råd, ledarskap, nätverk och coaching.
- Stimulera forskning och utveckling i främst små och medelstora företag.
- Öka innovationsupphandlingar hos stat, landsting och kommuner på ett sätt som gynnar upphandling av nya lösningar från små och medelstora företag.

- Effektivisera stödet till små och medelstora företags internationalisering.
- Underlätta för företag att anställa utländska experter och forskare.
- Säkerställa system för att skydda immateriella rättigheter.
- Stärka medvetenheten om betydelsen av design.
- Stimulera till satsningar på ledarskap för innovation.

Statlig förvaltning och offentlig sektor. Den statliga förvaltningen är en del av innovationssystemet och påverkar direkt förutsättningarna för innovation. Därför föreslår vi åtgärder för att ge myndigheterna tydligare mandat att driva förändring och innovation.

Prioritering av statliga insatser i innovationssystemet. Statens resurser för att stödja och stimulera innovation är begränsade. Det är därför nödvändigt och oundvikligt med prioriteringar. Vi har dock valt att inte peka ut konkreta områden för framtidssatsningar. Vi föreslår istället principer, strukturer och system samt verktyg för statens prioriteringar.

- Vi föreslår ett Prioriteringsråd nära knutet till regeringens arbete med uppgift att göra de statliga prioriteringarna koordinerade, effektiva och transparenta.

Regionerna. En stark nationell innovationsstrategi behöver samordnas med det regionala innovationsarbetet i form av regionala utvecklings- och tillväxtplaner. Regionerna bör satsa på ett starkt regionalt ledarskap, genomföra nulägesanalyser av innovationssystemet, utveckla nationella och internationella samarbeten samt utnyttja EUs strukturfonder på ett effektivt sätt. Dessutom bör staten:

- Analysera konkurrenskraften i det regionala näringslivet.
- Införa effektmätningar av företag i klusterinitiativ.
- Skapa ett regionalt innovationsindex.
- Utveckla en modell för löpande samråd mellan nationell och regional nivå, som exempelvis kan genomföras inom ramen för Prioriteringsrådets arbete.